

z dnia 15 czerwca 1939 r.

o zastawie rejestrowym na maszynach i aparatach.

Rozdział I.

Przepisy ogólne.

Art. 1. (1) Można ustanawiać na nowych nieużywanych maszynach i aparatach, nabywanych dla zakładów przemysłowych i rzemieślniczych, rejestrowe prawo zastawu według przepisów ustawy niniejszej.

(2) Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu, wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu, określi, jakie maszyny i aparaty mogą być przedmiotem zastawu rejestrowego.

Art. 2. (1) Rejestrowe prawo zastawu może być ustanowione wyłącznie z tytułu ceny kupna na rzecz sprzedawcy, który jest kupcem rejestrowym lub też na rzecz instytucji kredytowych, które udzieliły kupującemu pożyczki na zakup nowych nieużywanych maszyn i aparatów, do wysokości pożyczonej na ten cel sumy.

(2) Nie stosuje się przepisu o kupcu rejestrowym do firm zagranicznych, nie posiadających w Państwie Polskim oddziałów, podlegających obowiązkowi wpisu do rejestru handlowego.

Art. 3. (1) Maszyny i aparaty, na których ustanowiono rejestrowe prawo zastawu, nie

stają się przez połączenie z nieruchomością przynależnościami nieruchomości (częściami składowymi nieruchomości, nieruchomościami z przeznaczenia) na czas trwania rejestrowego prawa zastawu.

(2) Stosuje się przepis ustępu poprzedzającego do maszyn i aparatów, umieszczonych w nieruchomościach, posiadających księgę hipoteczną (gruntową), pod warunkiem ujawnienia rejestrowego prawa zastawu w tej księdze.

Art. 4. (1) Maszyny i aparaty, obciążone rejestrowym prawem zastawu, mogą pozostać w posiadaniu dłużnika.

(2) Wierzyciel ma prawo żądać dopuszczenia go w stosownym czasie i w sposób nie naruszający ciągłości pracy do badania stanu maszyn i aparatów. W razie niewykonania tego żądania wierzytelność, zabezpieczona rejestrowym prawem zastawu, staje się natychmiast wymagalna.

Art. 5. Maszyny i aparaty, na których ustanowione jest rejestrowe prawo zastawu, dłużnik obowiązany jest oznaczyć na widocznym miejscu napisem, stwierdzającym zastaw.

Art. 6. (1) W razie zbycia, wydzierżawienia lub wynajęcia maszyn i aparatów oraz w ra-

zie zupełnego ich zniszczenia lub istotnego uszkodzenia, wprowadzenia w nich zasadniczych zmian konstrukcyjnych, wreszcie w razie przeniesienia przedmiotu zastawu do innej siedziby bez pisemnej zgody osoby, na której rzecz ustanowiono rejestrowe prawo zastawu, wierzytelność, zabezpieczona rejestrowym prawem zastawu, staje się natychmiast wymagalna, dokonana zaś czynność prawna jest wobec tej osoby bezskuteczna.

(2) Kto nabył lub wziął w zastaw ręczny maszyny i aparaty zakładów przemysłowych i rzemieślniczych bez pisemnej zgody osoby, na której rzecz ustanowione zostało rejestrowe prawo zastawu, odpowiada całym swoim majątkiem solidarnie z dłużnikiem za należność, dla której ustanowiono prawo zastawu.

Art. 7. Wierzyciel może przelać swoje uprawnienia z tytułu rejestrowego prawa zastawu tylko łącznie z przelewem zabezpieczonej na jego rzecz wierzytelności.

Art. 8. (1) Wierzytelność, zabezpieczona zastawem rejestrowym, ma pierwszeństwo zaspokojenia z przedmiotu zastawu przed wszystkimi innymi wierzytelnościami prywatnoprawnymi i publicznoprawnymi, nie wyłączając należności wymienionych w pkt 2) § 1 art. 796 kod. post. cyw., z wyjątkiem jednak kosztów egzekucji, skierowanej do przedmiotów zastawu oraz należności celnych, jeżeli zastaw ustanowiony został na maszynach i aparatach, które nie weszły jeszcze do wolnego obrotu.

(2) W razie zabezpieczenia rejestrowym prawem zastawu dwu lub więcej wierzytelności, będą one zaspokojone w kolejności wpisów.

(3) Zastaw rejestrowy — w razie zbiegu rejestrowego prawa zastawu i zastawu ręcznego — ma pierwszeństwo, chyba że zastaw ręczny został ustanowiony przed zastawem rejestrowym.

Art. 9. (1) Pierwszeństwo zaspokojenia, wymienione w artykule poprzedzającym, rozciąga się także na roszczenia do zakładu ubezpieczeń, jeżeli przedmiot zastawu został ubezpieczony od wypadków losowych, o odszkodowanie z tytułu umowy ubezpieczenia.

(2) Zakład ubezpieczeń może wypłacić odszkodowanie uprawnionemu jedynie za zgodą osoby, której służy rejestrowe prawo zastawu, jeżeli osoba ta zawiadomi o swym prawie zakład przed wypłatą.

Art. 10. Nie stosuje się przepisów art. 570 i 581 § 2 zdanie ostatnie kod. post. cyw., jeżeli egzekucję z maszyn i aparatów zakładów przemysłowych i rzemieślniczych prowadzi osoba, której służy rejestrowe prawo zastawu.

Art. 11. (1) Wierzyciel powinien do wniosku o sprzedaż przez licytację publiczną maszyn i aparatów zakładów przemysłowych i rzemieślniczych dołączyć wypis z rejestru lub zaświadczenie z sądu rejestrowego, w którego

okręgu maszyny lub aparaty się znajdują, że nie są obciążone rejestrowym prawem zastawu.

(2) Komornik zawiadomi o terminie licytacji nie później, niż na dni 14 wszystkie osoby, których prawa ujawnione zostały w rejestrze.

(3) Doręczenia pism w postępowaniu rejestrowym, w postępowaniu egzekucyjnym oraz w postępowaniu, skierowanym ku realizacji rejestrowego prawa zastawu, pod adresem wskazanym w rejestrze, mają moc prawną, chociażby pod tym adresem odbiorcy nie odnaleziono.

(4) Stosuje się przepisy ustępów poprzedzających odpowiednio przy egzekucji, dokonywanej w trybie administracyjnym lub w postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych.

Art. 12. Należy uczynić wzmiankę w rejestrze o skierowaniu egzekucji do wierzytelności, zabezpieczonej rejestrowym prawem zastawu.

Art. 13. (1) Należy sumę, osiągniętą ze sprzedaży egzekucyjnej maszyn i aparatów, obciążonych rejestrowym prawem zastawu, złożyć do depozytu sądowego celem dokonania podziału.

(2) Wierzytelność, zabezpieczona rejestrowym prawem zastawu, będzie wypłacona na podstawie dokumentów, stwierdzających zobowiązanie nawet jeszcze niewymagalne, do wysokości ujawnionej w rejestrze sumy wierzytelności, bez potrzeby składania tytułu wykonawczego lub uzyskania zgody dłużnika.

(3) Należność pokryta lub zabezpieczona wydanymi wierzycielowi weksłami lub innymi papierami wartościowymi, stwierdzającymi zobowiązanie zapłacenia sumy pieniężnej, — będzie wypłacona wierzycielowi tylko wówczas, gdy przedstawi te dokumenty. Po zaznaczeniu na nich sum wypłaconych należy je wydać dłużnikowi, a jeżeli należności, objęte weksłami lub innymi papierami wartościowymi, nie zostały zaspokojone całkowicie, należy zwrócić je wierzycielowi.

(4) Jeżeli wierzyciel nie skorzystał całkowicie ze swego prawa zastawu, a prawo to może mu służyć na zabezpieczenie pozostałej części jego wierzytelności, reszta sumy pozostanie w depozycie sądowym aż do ustania stosunku prawnego, uzasadniającego korzystanie z rejestrowego prawa zastawu.

Art. 14. W rejestrze prawa zastawu na maszynach i aparatach zakładów przemysłowych i rzemieślniczych należy, na żądanie wierzyciela, wpisać wzmiankę o egzekucji skierowanej do przedmiotów zastawu, obciążonych na jego rzecz rejestrowym prawem zastawu.

Art. 15. Pisma, stwierdzające umowę zastawniczą, zawartą, celem ustanowienia rejestrowego prawa zastawu oraz pisma, stwierdzające przelew wierzytelności z jednoczesnym przelewem rejestrowego prawa zastawu, zabezpieczającego tę wierzytelność, są wolne od opłaty stempelowej.

R o z d z i a ł II

Rejestr prawa zastawu na maszynach i aparatach zakładów przemysłowych i rzemieślniczych.

Art. 16. (1) Ustanawia się rejestr prawa zastawu na maszynach i aparatach zakładów przemysłowych i rzemieślniczych, do którego wpisuje się rejestrowe prawo zastawu.

(2) Rejestr ten nazywany będzie w dalszych przepisach ustawy rejestrem.

Art. 17. Rejestr wraz z dokumentami, złożonymi do rejestru, jest jawny.

Art. 18. (1) Rejestr prowadzi sąd grodzki, właściwy dla miejsca położenia zakładu przemysłowego lub rzemieślniczego, dla którego nabyto maszyny lub aparaty. W razie przeniesienia przedmiotu zastawu do innego zakładu, należy przenieść wpisy, przewidziane w ustawie niniejszej, na wniosek dłużnika lub wierzyciela do rejestru właściwego dla miejsca tego zakładu.

(2) Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu wyda w drodze rozporządzenia przepisy szczególne, dotyczące urządzenia rejestru i postępowania rejestrowego.

(3) W sprawach zastawu rejestrowego na maszynach i aparatach pobierane będą opłaty sądowe według zasad, obowiązujących w sprawach rejestrowego zastawu rolniczego.

Art. 19. (1) Wpisuje się do rejestru:

1) opis przedmiotu zastawu, wystarczający do stwierdzenia tożsamości i cenę jego nabycia;

2) imię, nazwisko (nazwę) i miejsce zamieszkania (siedzibę) kupującego oraz dokładny adres zakładu przemysłowego lub rzemieślniczego, dla którego nabyto maszyny lub aparaty lub w którym się one znajdują;

3) rejestrowe prawo zastawu ze wskazaniem imienia, nazwiska (nazwy) i zamieszkania (siedziby) osoby, której to prawo służy oraz sumy wierzytelności;

4) specjalne postanowienia umowne w sprawie realizacji rejestrowego prawa zastawu przez wierzyciela, jeżeli są one zawarte w umowie zastawniczej;

5) wzmianki o egzekucji;

6) orzeczenia sądu, odnoszące się do danych, ujawnionych w rejestrze;

7) zmiany danych, wymienionych w pkt 1) — 6).

Do rejestru mogą być wpisane ponadto dane, dotyczące częściowych spłat długu.

(2) Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości, wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, może nakazać ujawnienie w rejestrze także innych danych.

Art. 20. (1) Wpisy do rejestru będą dokonywane na podstawie zgłoszeń, chyba że pra-

wo przepisuje wpis z urzędu. Do zgłoszenia należy dołączyć w oryginałach lub uwierzytelnionych odpisach umowę zastawniczą oraz dokumenty, stwierdzające dane, ulegające zarejestrowaniu.

(2) Odpisy będą uwierzytelnione przez sąd rejestrowy lub przez notariusza.

Art. 21. (1) Zażalenie na postanowienie sądu rejestrowego co do wpisu lub jego odmowy służy w terminie siedmiodniowym do sądu okręgowego.

(2) Sąd stosuje odpowiednio przepisy o postępowaniu w sprawach rejestrowych.

(3) Skarga kasacyjna służy na orzeczenie sądu okręgowego wówczas, jeżeli wartość przedmiotu sporu przewyższa 1.500 złotych.

Art. 22. (1) Ustanowienie rejestrowego prawa zastawu na maszynach i aparatach zakładów przemysłowych i rzemieślniczych uzyskuje skutek prawny wobec osób trzecich z chwilą wpisania w rejestrze.

(2) Nikt nie może się zastaniać nieświadomością rejestrowych praw zastawu, ujawnionych w rejestrze.

Art. 23. (1) Rejestrowe prawo zastawu wygasa i zostanie z urzędu wykreślone po upływie terminu, na który zostało ustanowione, a w każdym razie po upływie lat dziesięciu od daty wpisu.

(2) Nie stosuje się tego przepisu, jeżeli strony przed upływem terminu oznaczonego lub przed upływem dziesięcioletniego terminu od daty wpisu zgodnie wniosą o utrzymanie wpisu wskutek przedłużenia umowy, albo jeżeli najpóźniej na dwa tygodnie po upływie terminu wierzyciel złoży władzy rejestrowej zaświadczenie sądu o wytoczeniu powództwa z tytułu roszczeń, zabezpieczonych rejestrowym prawem zastawu lub zaświadczenie komornika o wszczęciu postępowania, mającego na celu realizację rejestrowego prawa zastawu.

Art. 24. (1) Wykreślenie rejestrowego prawa zastawu — poza przypadkami, przewidzianymi w artykule poprzedzającym — następuje:

1) na wniosek osoby, której służy prawo rejestrowego zastawu, złożony do protokołu lub uwierzytelniony przez notariusza;

2) na wniosek dłużnika na podstawie złożonego przezeń pisma z uwierzytelnionym przez notariusza podpisem, zawierającego zezwolenie wierzyciela na wykreślenie;

3) na wniosek dłużnika lub innej osoby interesowanej na podstawie orzeczenia sądowego;

4) w razie sprzedaży maszyn i aparatów przez publiczną licytację lub przejęcia ich na własność przez wierzyciela.

(2) Komornik lub władza, która dokonała sprzedaży, zawiadomi o niej z urzędu sąd rejestrowy.

R o z d z i a ł III.

Umowa zastawnicza.

Art. 25. (1) Umowa zastawnicza powinna być zawarta na piśmie i powinna zawierać:

1) imiona i nazwiska (nazwę) oraz zamieszkanie (siedzibę) wierzyciela i zastawcy;

2) opis przedmiotu zastawu, wystarczający do stwierdzenia tożsamości przedmiotu i jego cenę nabycia;

3) dokładny adres zakładu przemysłowego lub rzemieślniczego, dla którego nabyto maszynę lub aparat;

4) sumę wierzytelności zabezpieczonej zastawem;

5) warunki płatności i okres czasu, na który prawo zastawu zostało ustanowione;

6) dane stwierdzające, że zastaw ustanawiany jest z tytułu ceny kupna nowej nieużywanej maszyny lub aparatu, będących przedmiotem zastawu lub jeśli zastaw dokonywany jest na rzecz instytucji kredytowej, stwierdzenie, że wierzytelność pochodzi z tytułu pożyczki, udzielonej dłużnikowi przez tę instytucję na zakup zastawianych przedmiotów; w tym ostatnim przypadku umowa zastawnicza ponadto winna zawierać imię i nazwisko (nazwę) oraz zamieszkanie (siedzibę) sprzedawcy, oświadczenie nabywcy, iż pożyczoną mu sumę przekazuje na zapłacenie ceny kupna oraz oświadczenie sprzedawcy o przyjęciu przekazu do wiadomości bądź o uiszczeniu ceny kupna;

7) datę umowy;

8) podpisy stron, uwierzytelnione przez notariusza.

(2) Umowa — w razie niezachowania przepisu ust. (1) — nie może być ujawniona w rejestrze.

R o z d z i a ł IV.

Realizacja rejestrowego prawa zastawu.

Art. 26. (1) Osoba, na której rzecz ustanowiono rejestrowe prawo zastawu, może zaspokoić swoje roszczenia z maszyn i aparatów, będących przedmiotem zastawu, jeżeli dłużnik zalega z zapłatą przynajmniej dwóch kolejnych rat sumy, zabezpieczonej rejestrowym prawem zastawu, chyba że umowa stanowi inaczej. W tym celu może osoba ta zgłosić wniosek do komornika o odebranie posiadaczowi przedmiotów zastawu, chociażby znajdowały się we władaniu osoby trzeciej i o sprzedanie ich przez licytację publiczną.

(2) Wniosek taki powinien być poprzedzony pisemnym zagrożeniem dłużnikowi licytacyjną egzekucją roszczenia.

(3) Komornik odda pod dozór odebrane maszyny i aparaty. Wierzyciel lub dłużnik oraz jego małżonek, dziecko lub domownik może być dozorcą tylko za zgodą strony przeciwnej.

(4) Ten komornik jest właściwy, w którego okręgu urzędowym znajdują się przedmioty zastawu.

Art. 27. We wniosku o odebranie maszyn (art. 26) wierzyciel powinien wymienić ilość rat zaległych, terminy płatności i ich wysokość, powinien dołączyć dowód doręczenia pisemnego zagrożenia licytacją i wyciąg z rejestru, stwierdzający ustanowienie na jego rzecz rejestrowego prawa zastawu oraz podać szacunek maszyn i aparatów, które mają być odebrane. Wniosek o odebranie może ponadto zawierać żądanie odłączenia przedmiotów zastawionych od nieruchomości, jeżeli są one do niej przytwierdzone.

Art. 28. Komornik doręczy dłużnikowi odpis protokołu odebrania maszyn i aparatów i równocześnie wezwie go do zapłacenia zalegającej należności w przeciągu dwóch tygodni pod rygorem sprzedania przedmiotów zastawu przez licytację publiczną.

Art. 29. Komornik, niezależnie od obwieszczeń, zawiadomi wierzyciela o terminie licytacji. Suma podanego przez wierzyciela szacunku we wniosku o odebranie stanowi cenę wywołania. Sprzedaż w pierwszym terminie licytacji nie może nastąpić poniżej tej ceny.

Art. 30. Jeżeli licytacja w pierwszym terminie nie odbyła się z braku nabywców lub nie doszła do skutku z tego powodu, że nikt nie zaoferował ceny wyższej od ceny wywołania, wierzyciel ma prawo w ciągu dni 30 od daty zawiadomienia go przez komornika albo żądać wyznaczenia ponownych licytacji, które odbędą się bez stosowania najniższej ceny sprzedaży, albo zgłosić komornikowi wniosek o przejęcie na własność niesprzedanych maszyn lub aparatów w cenie nie niższej, niż 3/4 ceny ich nabycia przez dłużnika, ujawnionej w rejestrze lub w cenie, jaką określi biegły, powołany przez komornika.

Art. 31. Wierzyciel rejestrowy ma prawo zaliczenia swej wierzytelności, zabezpieczonej zastawem, na poczet licytacyjnej ceny kupna, jeżeli jest nabywcą na licytacji. Również służy mu prawo zaliczenia swej wierzytelności, zabezpieczonej zastawem, na poczet ceny przejęcia na własność niesprzedanych maszyn i aparatów. Uprawnienia takie służą wierzycielowi, na którego rzecz ustanowiono zastaw także wówczas, gdy egzekucja do obciążonych zastawem przedmiotów prowadzona jest przez innych wierzycieli dłużnika.

Art. 32. Komornik z ceny, osiągniętej ze sprzedaży, pokryje jej koszty, resztę zaś złoży do depozytu sądowego celem dokonania podziału, którego dokona sąd, stosując przepisy o podziale sumy, uzyskanej przez egzekucję z maszyn i aparatów, obciążonych rejestrowym prawem zastawu (art. 13).

Art. 33. Stosuje się przepisy o zaspokojeniu zastawu handlowego do sprzedaży maszyn i

aparatów przez licytację publiczną; do przejęcia zaś ich na własność przez wierzyciela — odpowiednie przepisy kodeksu postępowania cywilnego, jeżeli ustawa niniejsza nie stanowi inaczej.

Rozdział V.

Przepisy końcowe.

Art. 34. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrom: Przemysłu i Handlu, Spra-

wiedliwości oraz Skarbu w porozumieniu z innymi właściwymi ministrami.

Art. 35. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów: *Stawoj Składkowski*

Minister Skarbu: *E. Kwiatkowski*

Minister Sprawiedliwości: *W. Grabowski*

Minister Przemysłu i Handlu: *Antoni Roman*